

Литвин О. Г.

Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОЦЕСИ СЕМАНТИЧНОЇ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ТЕХНІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У статті здійснено аналіз явища інтерференції в сучасній українській технічній термінології на лексичному рівні. Випадки семантичної інтерференції, спостережені під час вживання слів у невластивому їм значенні, кваліфіковано як їх семантичну модифікацію.

Технічна термінологія є складовою частиною літературної мови, однак процес творення термінів є свідомим і пов'язаний з поняттєвою системою, із прагненням до чіткої систематизації. Мовна норма в термінології належить до суспільно усвідомлених і кодифікованих норм, зафіксованих у словниках і галузевій літературі. Термінологічна норма охоплює весь комплекс вимог, що висувають до термінів, а саме: співвіднесення терміна з поняттям, однозначність у межах галузевої терміносистеми, точність, нейтральність, системність, наявність чіткої дефініції, відповідність нормам сучасної літературної мови. На усталення термінологічної норми в різні етапи функціонування української наукової мови впливали суспільно-політичні процеси, тому й інтерференція на лексичному рівні «впроваджувалась» свідомо, щоб наблизити українську науково-технічну термінологію до російської, щоб показати, що українська мова не має достатньо засобів для творення спеціальних терміноодиниць.

Термін «інтерференція» у мовознавстві вживають, коли йдеться про накладання ознак чужої мови на українську на різних рівнях: фонетичному, лексико-фразеологічному, граматичному, синтаксичному. У статті на прикладах, зафіксованих у термінологічних і тлумачних словниках, проаналізовано відхилення від семантичної норми; показано, що інтерферени не становлять факту мови, оскільки функціонують як паралельні, але не синонімі до наявних термінів, що зазнали семантичних модифікацій унаслідок тривалої русифікації української технічної термінології; доведено, що сучасні галузеві термінологічні словники пропонують низку нормативних відповідників до інтерферем на лексичному рівні.

Ключові слова: інтерференція, інтерферема, мовна норма, термін, технічна термінологія.

Постановка проблеми Мовна норма в термінології належить до суспільно усвідомлених і кодифікованих норм, зафіксованих у словниках та галузевій літературі. На усталення термінологічної норми впливали суспільно-політичні процеси в різні етапи функціонування української наукової мови. Термінологічна норма охоплює весь комплекс вимог, що висувають до термінів, а саме: співвіднесення терміна з поняттям, однозначність у межах галузевої терміносистеми, точність, нейтральність, системність, наявність чіткої дефініції, короткість (стислість) у плані вираження, стилістична нейтральність до контексту і нарешті – відповідність нормам сучасної літературної мови [4, с. 139]. В українському термінознавстві поняття «інтерференція» розглядають як явище, близьке до запозичення, що проявляється по-різному: серед запозичень у технічній термінології є виправдані номінації щодо термінологічних норм і терміноодиниць в невластивому їм значенні, які порушують норми української літературної мови. Актуальність дослідження полягає

в потребі подальшої уніфікації науково-технічної термінології. Виявивши інтерферени на лексичному мовному рівні, які призводять до розхитування галузевих терміносистем, вилучивши їх із термінографічних праць, технічної літератури, посприємо систематизації та впорядкуванню мовних одиниць як у загальнонаціональній мові, так і в технічній термінології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій У сучасному українському термінознавстві є чимала низка досліджень, де лексико-семантичні процеси в різних терміносистемах виступають предметом ретельного аналізу (у галузі радіотехніки опрацювала І. Кочан, хімії – Г. Наконечна, машинобудування – Литвин О., фізики – І. Процик, електроенергетики – Л. Харчук та ін.). Серед лінгвістів, які досліджували помилки у контексті удосконалення мовлення й підвищення рівня грамотності мовців є праці Н. Бабич, М. Волощак, О. Пономарева, О. Сербенської. У своїх наукових студіях описують причини виникнення інтерференційних явищ та способи їх усунення в україн-

ській мові Н. Клименко, І. Кочан, І. Ментинська, Т. Мішеніна, О. Сербенська, І. Фаріон.

Постановка завдання. Мета статті – уточнити природу явища інтерференції з погляду теорії терміна; виявити і проаналізувати терміни сучасної української технічної термінології, які зазнали лексичного уподібнення до російських у радянську добу, за головними кодифікаторами технічної термінології – словниками, показати характерні семантичні зміни в цих термінах і відхилення від норми на лексичному мовному рівні.

Виклад основного матеріалу. У мовознавстві термін *інтерференція* не має єдиної дефініції. В енциклопедії «Українська мова» подано таке тлумачення: «взаємодія мовних систем при двомовності, яка виникає при мовних контактах, або при індивідуальному засвоєнні нерідної мови. Є відхиленням від норми й системи другої мови під впливом рідної мови» [20, с. 209]. Подаючи дефініцію цього терміна, О. Ткаченко своє пояснення ілюструє порушеннями норми в українській літературній мові шляхом перенесення особливостей російської мови в українську на фонетичному, лексичному, фразеологічному рівнях, а також на рівні морфологічних форм, синтаксичних структур. Таке ж тлумачення знаходимо і в словнику іншомовних слів: «(3) лінгв. взаємопроникнення мовних елементів як наслідок контактування мов» [7, с. 268].

Відомий мовознавець О. Сербенська наголошує на тому, що мова є складним нелінійним явищем, що й дає підставу бачити в понятті, позначуваному терміном *інтерференція*, насамперед динаміку, зобов'язує враховувати найрізноманітніші чинники, адже контактування мов, їх змішування, схрещування, двомовність, взаємини літературної мови з говірками, соціальними діалектами, орієнтація на застарілі форми – усе це та багато інших чинників творять своєрідну мозаїку сучасного мовного життя. На сучасному етапі розвитку мови, за словами дослідниці, термін *інтерференція* дав базу ще для одного утворення – інтерферема, яке своїм формантом -ем/а природно доповнює словотвірний ряд мовознавчих термінів – лексема, фразема, морфема, фонема, інтерферема. Термін уживають переважно, коли йдеться про напливи з російської мови в українську на різних рівнях – фонетичному, лексико-фразеологічному, граматичному; інтерфереми стають набутком писемного й усного мовлення. Інтерфереми не становлять факту мови, оскільки функціонують як паралельні, але не синонімічні до наявних засобів словесного вираження, що зазнали семантичних

модифікацій [14]. Н. Клименко запровадила термін *інтерференція морфем* і визначає різні типи взаємодії морфем, що утворюються під впливом морфонологічних закономірностей однієї мови, які супроводжуються чергуванням звуків, їх спрощенням [3].

Природний шлях творення термінів української наукової термінології постійно гальмувався різними суспільними процесами, такими, як уподібнення української технічної термінології до російської, що й призводить до виникнення помилок щодо вживання термінів, їхнього творення. Погоджуємось із думкою О. Сербенської, що «живильні імпульси для самозбереження мови як вияв «незнищенності людського духу, набуваючи найрізноманітніших форм, виникали в різний час і в різних місцях пошматованих українських земель, оживляли пульс народного життя, даючи поштовх регенераційним процесам, і утворювали невидимий для людського ока і не завжди збагнений для нашого розуму покров, який послаблював дію кількасотрічних варварських лінгвоцидів; а механізм знищення мови, витворений зокрема у советський час, був особливо руйнівний, бо свідомо спрямовували його на розхитування мовної системи зсередини, зближення мов і на реалізацію ідеї творення «нової людини» [15, с. 178].

З наданням українській мові статусу державної інтерференційні процеси не стали менш відчутними, а продовжують спричинювати свою руйнівну дію. Надалі залишається проблема, пов'язана з переважанням в Україні російськомовної наукової літератури, через це порівняльний аналіз суті термінів часто обмежений російськими еквівалентами. Як зауважує Л. Полюга, причиною нестабільності розвитку української термінології та термінографії був і, на жаль, часто залишається, факт певної, а інколи навіть дуже великої, залежності українських термінологічних систем від російської термінологічної основи, що спровокувала практика білінгвізму [8, с. 22].

Технічна термінологія є складовою частиною літературної мови, однак процес творення термінів є свідомим і пов'язаний з поняттєвою системою, із прагненням до чіткої систематизації, тому й інтерференція на лексичному рівні «впроваджувалась» свідомо, щоб наблизити українську термінологію до російської, щоб показати, що українська мова не має достатньо словотворчих засобів для творення спеціальних терміноодиниць. У нашому дослідженні ми простежуємо поняття інтерфереми як відхилення від норми на лексичному рівні.

Упродовж тривалого періоду постає плутанина у науково-технічній літературі, навіть у деяких нормативних документах і в технічних вимогах, щодо означення терміна *олива*. У машинобудівній, енергетичній термінології широко використовують терміни *олійне господарство*, *олійний вимикач*, *олійний трансформатор*, *олійні помпи*, замість *оливне господарство*, *оливний вимикач*, *оливний трансформатор*, *оливні помпи*. У «Російсько-українському академічному словнику» [11] подано багатозначне слово *масло*: 1) (коровье и вообще из молока животного) масло; 2) (жидкий жир рыбий, морск. животных) лій (р. лою), (зап.) тран, трин (-ну); 3) (растит., минеральн., эфирн.) олія (-лії, ж. р.), олій (-лію, м. р.); (смазка) мастило; • -ло машинное – машинна олія; • -ло смазочное – мастило, шмаровіло, шмарова олія (оліва). У «Російсько-українському словнику технічної термінології» [16] термін *масло* має такі українські відповідники: **масло** – олія; • м. (из молока коровы и т. п.) – ма́сло; • м. (смазка) – масти́ло; • м. деревянное – олі́ва; • м. гарное – олі́ва; • м. машинное – оли́ва машино́ва; • м. смазочное – масти́ло; • м. трансформаторное – оли́ва трансформаторна. У «Російсько-українському словнику наукової термінології. Математика. Фізика. Техніка. Науки про Землю і Космос» [13, с. 314] теж зафіксоване це багатозначне слово, одним із них є термінне значення: **ма́сло техн.** ма́сло; (*преимущественно смазочное*) масти́ло; (*растительное*) олі́я; (*из плодов оливкового дерева*) олі́ва; **авиацио́нное м.** авіаційне масти́ло; **мото́рное м.** мото́рне масти́ло; **шпалопропі́точное м.** шпалопросочувальне масти́ло (ма́сло). Автори «Російсько-українського словника з інженерних технологій» чітко розмежують значення цього терміна: **ма́сло** 1. (*технічне*) олі́ва,-ви, масти́ло,-ла; 2. (*тваринне*) ма́сло,-ла, товщ,-щу; 3. (*рослинне*) олі́я; 4. (*мінеральне*) олій,-лію [10, с. 210]. М. Гінзбург, аналізуючи вживання термінів *масло*, *олия*, *олива* у різних галузевих терміносистемах, пропонує вживати термін *олива* як «родове поняття для низки класів природних і штучних матеріалів: нафтопродукти, дьогті (до яких належать вугільні, сланцеві та деревні оливи), синтетичні оливи, а також парафіни, церезини, озокерити, певні олігомерні продукти тощо. Ці речовини, зазначає термінолог, як і ліпіди, не можна описати загальною хімічною формулою, але вони близькі за фізико-хімічними властивостями, тому їх можна поєднати в одну групу за основним функційним призначенням. За фізичним станом у нормальних умовах матеріали, позначені терміном *оливи*, можуть бути як твер-

дими, так і рідинними. Отже, М. Гінзбург підкреслює, що таке трактування терміна *олива* забезпечує однозначне відокремлення цих суто технічних матеріалів від жирів (зокрема, масла й олій) та восків, запобігаючи тим самим плутанині у їх тлумаченні та непорозумінню між фахівцями різних галузей і сфер діяльності» [2]. Мовознавець О. Пономарів слушно наголошує, що за лексичними нормами літературної мови потребують семантичного розмежування слова *масло* – жировий продукт тваринного та мінерального походження (вершкове масло), *олия* – жирова речовина з рослин (соляшнікова (кукурудзяна) олія) і *мастило* – жирова речовина для змащування тертьових поверхонь механізмів [9, с. 73-74]. Вищезгадані інтерфедеми знаходимо в сучасному новому тлумачному словнику української мови [18.], тому й надалі будемо мати плутанину, бо автори подали багатозначний технічний термін *мастило*: «4.техн. Те саме що **масти́ло (1)** *Встановлено, що зниження тиску повітря в шинах на 25 % призводить до підвищення рівня масла на 5 %* (з наук.-попул. літ.). **(2) Мінеральне ма́сло** продукт перероблення висококиплячих масляних фракцій нафти. *У теплових і атомних енергетичних установках, системах теплопостачання, технологічних пристроях як теплоносії застосовують газу, водяну пару, воду, розплавлені метали, мінеральні масла*(з наук.-попул. літ.). **(3) Солярове ма́сло** продукт перегонки нафти, що його використовують як паливо для дизелів, мастило для легких механізмів і т. ін *Розчинником у виробництві холодних бітумних мастик є солярове масло*(з наук.-попул. літ.) *Солярове масло застосовують як моторне паливо* (з навч. літ.)» [18]. Як бачимо, ілюстративний матеріал взяли із науково-технічної та навчальної літератури й перенесли терміни *мінеральне*, *солярове масло*, отже, інтерференції на семантичному рівні не усунули. Дефініція цих термінів доводить, що в радянській час в українській технічній термінології ці термінодиниці внаслідок інтерференції набули російського значення [22, с. 63]. Беручи до уваги сказане вище, вважаємо, що слід вилучити терміни *нагрівачі для олій*, *помпи олійні*, *олійне господарство*, *олійні вимикачі*, *олійний трансформатор* із галузевих терміносистем, оскільки у виробництві використовують саме оливу, а не олію, і повернути терміни, зафіксовані у період «золотого десятиліття». У сучасному термінознавстві дискусійним є питання повернення до активного вжитку термінів, зафіксованих у словниках 20-х рр. ХХ ст., але «діставши змогу користуватися матеріалами

ГУНМ, побачивши багатство, виразність і глибоке національне підґрунтя лексики, зібраної і опрацьованої фахівцями найвищої кваліфікації та тонкими знавцями мови, прагнучи залучити набутки тих праць до сучасного термінологічного активу, термінологи «нової хвилі» не завжди враховують, що не можна знехтувати шість десятиліть розвитку мови, хоч яким спотвореним був цей розвиток. Не можна забувати про те, що українська мова була мовою активного спілкування чималої частини науковців навіть за часів повного панування російськомовної наукової літератури» [5, с. 173].

Та сама ситуація з інтерферою *насос*, зафіксованою у тлумачному словнику [18]. «**Насос** механізм для накачування або викачування рідин, газів; помпа (див. **пóмпа**)». Цей термін-калька перенесли із радянських словників [17, Т. 11, 1980, с. 122; 12, с. 214], хоч у сучасних термінографічних працях уже з 90-х рр. ХХ ст. послідовно фіксують термін *помпа* [19; 9].

Погоджуємось із думкою І. Фаріон, що «в контексті лексичної норми інтерференція породжує семантичні кальки, себто перенесення чужомовного значення в українську фонетичну оболонку» [21, с. 52]. Кальками з російської мови є технічні терміни *холостий*, *холостий хід*, *холостий патрон*, *холостий рух*.

У «Російсько-українському словнику технічної термінології» зафіксований російський термін *холостой* із відповідними українськими термінами: **холостой** (о блоке, трубе и пр.) – яловий; **ход холостой** – х. яловий [16, с. 350-351]. Але вже з 30-х рр. ХХ ст. цей термін у термінографічних працях замінили інтерферою *холостий*, яка ввійшла навіть до академічного «Словника української мови» в 11-ти томах, де зафіксоване багатозначне слово *холостий*: **2.** Не здатний поразити ціль (про патрон, заряд, стрільбу). **3.** техн. Який не приводить у рух інші механізми, машини і т. ін., діє без навантаження, не виконує корисної роботи. **На холостому ході; На холостих ходах; Холостим ходом; Холостий хід.** [17, Т. 11, 1980, с. 122.]. Звичайно, що цей технічний термін із академічної лексикографічної праці потрапив у галузеві термінологічні словники, наприклад, «Російсько-український словник з машинознавства та загального машинобудування» термін *ход холостой* подає як *хід (рух) холостий* [12, с. 214]. Лише з 90-х рр. ХХ ст. термінографи повертають до сучасної технічної термінології термін *яловий* або синоніми, зафіксовані у словниках «золотого десятиліття українського термінотворення», наприклад, у «Російсько-українському словнику

наукової і технічної мови (термінологія процесових понять)» [1, с. 246] автори до терміна *ход холостой* подають українські терміни-відповідники *хід неробочий*, *хід нечинний*. У «Тлумачному російсько-українсько-англійському словнику з енергетики» за редакцією А. Рудніка [19], крім інтерферою **холостий** хід, подають терміни-синоніми *ненавантажений*, *неробочий* [19, с. 739]. Автори цієї лексикографічної праці помірено підходять до перекладу термінів з російської мови на українську, залишаючи як нормативні інтерфемери, які набули поширення за радянських часів, а «репресовані» терміни потрапляють як варіантні [6, с. 284]. Погоджуємось з міркуваннями О. Пономаріва, який у своєму блзі обґрунтовано зазначає, що словники рекомендують як військовий чи технічний термін *холостий*, але це «притягнутий за вуха в часи зближення мов росіянізм» і рекомендує в технічній термінології вживати термін *яловий хід*. Ми також вважаємо, що цю інтерферою треба вилучити із технічної літератури і словників.

Щоб уникнути інтерференції в технічній термінології та правильно сформулювати означення спеціальної терміноодиниці, варто звернути увагу і на походження технічного терміна, наприклад: рос. слово *зерно* і англ. *grain* мають українські відповідники *зерно* (збірне поняття) і терм. *зернина* (у матеріалознавстві – одиниця структури сталей і сплавів). Похідні прикметники *зернистий* і *grainy*, *granular* мають відповідники *зерновий* (відповідає збірному поняттю), *зернинний* (що має одиницею структури зернину) і *зернистий* (що має структуру, подібну до зернинної). Отже, *межа зернини, зернинна структура*. Російське слово *жидкий* має три відповідники: *плинний* (англ. *fluid*, стосується плинів – середовищ із властивостями, спільними для рідини і газу), *рідинний* (англ. *liquid*, стосується рідин) і *рідкий* (англ. *watery*, *thin*, антонім до *густий*), тому *рідинне середовище, рідинний метал, рідинне паливо, плинний кристал*, але *рідка маса* (може бути й густою). У деяких випадках унаслідок посередництва російської мови, тобто інтерференції, відбулася подвійна трансформація первісного значення зі спотворенням поняття, наприклад: *integrated circuit* – *интегральная схема* – *інтегральна схема* (замість *інтегрована схема*).

Висновки і пропозиції. Інтерференція проявляється на лексичному рівні в сучасній технічній термінології, а її наслідком є відхилення від семантичної норми. Термін інтерференція у мовознавстві вживають, коли йдеться про накла-

дання ознак російської мови на українську на різних рівнях: фонетичному, лексико-фразеологічному, граматичному, синтаксичному. Із проаналізованого матеріалу ми бачимо, що інтерфедеми не становлять факту мови, оскільки функціонують як паралельні, але не синонімні до наявних термінів, що зазнали змін щодо семантики.

Як правило, головним джерелом інтерференційних процесів є розбіжність у системах мов, які контактують, але в українській науково-технічній термінології це не просто наслідок контактування мов, а процес свідомого вилучення українських технічних термінів і заміна їх кальками з російської мови. Аналіз досліджуваної термінології уможливив виявити в її складі значну кількість невдалих, не притаманних українській мові тер-

мінів, спричинених тривалою її русифікацією. Сучасні галузеві термінологічні словники пропонують низку нормативних відповідників до інтерферем на лексичному рівні. На нашу думку, лексикографам варто дослухатись до думки термінологів і з нових тлумачних і перекладних лексикографічних праць вилучити інтерфедеми, натомість фіксувати «репресовані» за часів «злиття мов» термінологічні одиниці, які відповідають нормам української літературної мови.

У цьому дослідженні ми розглянули поняття інтерференції як відхилення від норми лише на лексичному рівні, тому перспективою подальших пошуків вважаємо опрацювання явища інтерференції на словотвірному рівні, щоб усунути окремі неточності та хиби в термінографічних працях.

Список літератури:

1. Войналович О., Моргунок В. Російсько-український словник наукової і технічної мови (термінологія процесових понять). Київ: Вирій, Сталкер. 1997. 256 с.
2. Гінзбург М. Д. Що таке технічна олія і що таке олива? URL: http://msu.kharkov.ua/tc/cons/oluva_maslo.html (дата звернення 12.03.2022).
3. Клименко Н. Ф. Міжмовна комунікація і процеси семантичної інтерференції в добу глобалізації. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2016. Вип. 57. С. 193–199.
4. Кочан І. М. Мовна норма і термін. *Дослідження з лексикології і граматики української мови*. Дніпропетровськ: Літограф, 2010. Вип. 9. С. 138–150.
5. Кочерга О. Деякі міркування про шляхи і манівці розвитку української наукової термінології. *Сучасність*. Київ, 1994. № 7–8. С. 173–182.
6. Литвин О. Г. «Репресовані» терміни в перекладних словниках українських термінологічних шкіл. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. Дніпро: ТОВ «Роял Принт», 2021. № 1 (21). С. 279–288.
7. Новий словник іншомовних слів / за ред. Л. І. Шевченко. Близько 40000 слів і словосполучень. Київ: Арії 2008. 672 с.
8. Полюга Л. Здобутки і втрати української термінології та термінографії за десять років Незалежності. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». Львів, 2002. № 453. С. 21–23.
9. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного. Київ: Либідь, 2013. 360 с.
10. Російсько-український словник з інженерних технологій : понад 40000 термінів / М. Ганіткевич, Б. Кінаш. 2-ге вид. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2013. 1024 с.
11. Російсько-український словник / за ред. С. Єфремова та А. Кримського. Київ : Держ. вид-во України УАН, 1924–1933. Т. 1–3. т. 1, 1924; т. 2, вип. 1, 1929, вип. 2, Харків, 1932, вип. 3, Харків, 1933; т. 3, вип. 1, 1927, вип. 2, 1928. Електронна версія: (підготував О. Телемко). Київ : К.І.С., 2007. URL: <http://www.r2u.org.ua> (дата звернення 10.05.2022).
12. Російсько-український словник з машинознавства та загального машинобудування. – 2-ге вид., репр. / Уклад.: В.В. Хільчевський, В.І. Шашлов. Київ: Техніка, 1991. 240 с.
13. Російсько-український словник наукової термінології. Математика. Фізика. Техніка. Науки про землю та космос. Київ: Наукова думка, 1998. 892 с.
14. Сербенська О. А. Інтерфедеми в усному публічному мовленні та способи їх подолання / *Мовний калейдоскоп*. URL: <http://prima.lnu.edu.ua/lknp/mova/jur6/ser.htm> (дата звернення 25.05.2022).
15. Сербенська О. А. Інтерференційні явища в публічному мовленні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2011. Вип. 24. С. 177–181.
16. Словник технічної термінології (загальний) / І. Шелудько, Т. Садовський. Київ: Вид. дім Дмитра Бурого, 2019. XX, 612 с. Репринт із видання 1928 р. (Серія «Словникова спадщина України»).
17. Словник української мови : в 11-ти тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970–1980.
18. Словник української мови. Томи 1-12 (А-ПДКЎРЮВАЧ) / Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2022. URL: <https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=56703&page=1807>

19. Глумачний російсько-українсько-англійський словник з енергетики. Основні терміни: понад 3500 термінів / уклад. : М. Д. Гінзбург, Н. І. Азімова, М. В. Чернець та ін. ; за заг. ред. А. А. Рудніка. Харків, 1999. 752 с.
20. Українська мова. Енциклопедія / ред. кол. : Русанівський В. М., Тараненко М. П. Київ: В-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана. 2000. 762 с.
21. Фаріон І. Д. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання): [посібник]. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2017. 256 с.
22. Харчук Л. В. До питання нормативності деяких українських електроенергетичних термінів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*: зб. наук. пр. Острог: Вид-во НУ «Острозька академія», 2014. Вип. 45. С. 60–63.

Lytvyn O. H. SEMANTIC INTERFERENCE PROCESSES IN UKRAINIAN TECHNICAL TERMINOLOGY

The article analyzes the phenomenon of interference in modern Ukrainian technical terminology at the lexical level. Cases of semantic interference observed during the use of words in their uncharacteristic meaning are qualified as their semantic modification.

Technical terminology is an integral part of literary language, but the process of creating terms is conscious and related to the conceptual system, with a desire for clear systematization. Linguistic norm in terminology refers to socially conscious and codified norms recorded in dictionaries and industry literature. Terminological norm covers the whole set of requirements for terms, namely: correlation of the term with the concept, unambiguity within the industry terminology, accuracy, neutrality, systematic, clear definition, compliance with the norms of modern literary language. The establishment of terminological norms at different stages of the Ukrainian scientific language was influenced by socio-political processes, so interference at the lexical level was "implemented" deliberately to bring Ukrainian scientific and technical terminology closer to Russian to show that the Ukrainian language does not have enough tools to create special terms units.

The term "interference" in linguistics is used when it comes to superimposing the features of a foreign language on Ukrainian at different levels: phonetic, lexical-phraseological, grammatical, syntactic. Deviations from the semantic norm are analyzed in the article on the examples recorded in terminological and explanatory dictionaries; it is shown that interferems do not constitute a fact of language, as they function as parallel, but not synonymous with existing terms, which have undergone semantic modifications due to the long russification of Ukrainian technical terminology; it is proved that modern branch terminological dictionaries offer a number of normative equivalents to interferems at the lexical level.

Key words: *interference, interferem, language norm, term, technical terminology.*